

ČÁST 3:
PO NÁVŠTĚVĚ DIVADELNÍHO PŘEDSTAVENÍ – ÚKOLY:

1. JAKÝCH 7 BALAD JSTE V INSCENACI VIDĚLI?

.....

.....

2. SKRZE JAKOU ROSTLINU PROMLOUVÁ MATKA S DĚTMI V ÚVODNÍ BÁSNÍ KYTICE?

- a) lilie b) mateřídouška c) meduňka d) svlačec

3. KTERÁ Z BALAD POUKAZUJE NA NEBEZPEČÍ TOUHY POZNAT BUDOUCNOST?

- a) Svatební košile b) Polednice c) Vodník d) Štědrý den

4. POLEDNICE

A) Tři slova, která nás napadnou, když si představíte tuto postavu:

.....

B) Jak podle Vás vypadá?

C) Jaké vlastnosti má?

5. ZODPOVĚZTE NÁSLEDUJÍCÍ OTÁZKY:

Co je klekání?

Ve které baladě vystupuje zombie?

Které balady z inscenace vás zaujaly nejvíce?

Které z nich mají smírný závěr?

Nechává Erben zvítězit dobro nad zlem? Uvedte konkrétní příklady pro vaše tvrzení.

.....

DISKUZE:

Jakou baladu z divadelního představení si nejvíce pamatujete a proč?
Dokážete z paměti odrecitovat nějakou část Kytice?

BONUS:

Umělecká hodnota Erbenovy Kytice byla uznávána i jeho současníky. Inspirovala řadu umělců např. výtvarníků (J. Mánes, M. Aleš), hudebníky (A. Dvořák), ale zejména básníky (J. Neruda – Balady a romance).

Podívejte se na český film Františka A. Brabce z roku 2000. →

Klicperovy pracovní listy

• KYTICE •

ČÁST 1:
PŘED NÁVŠTĚVOU DIVADELNÍHO PŘEDSTAVENÍ

KAREL JAROMÍR ERBEN

- * 7. listopadu 1811 v Miletíně
- rodičům se narodil jako jedno z dvojčat, jeho bratr Jan však později zemřel a Karel sám byl slabé dítě
- celý život se potýkal se zdravotními problémy a trpěl poruchou řeči
- v roce 1825 nastoupil na gymnázium do Hradce Králové
- po maturitě v roce 1831 odešel do Prahy studovat filosofii a práva
- Erbena okouzila Praha, ale každé prázdniny se rád vracel do rodného kraje, podnikal různé výlety a nejednou si do Podkrkonoší přivezl i své přátele z Prahy, mezi jinými i Karla Hynka Máchu
- po dokončení studií nastoupil v Praze jako úředník k hrdelnímu soudu, zároveň spravoval stavovský archiv
- v této době již ale psal německé i české verše, spolu s Karlem Hynkem Máchou a Františkem Palackým věnoval se vlasteneckým aktivitám. Sbíral lidovou slovesnost a psal pohádky. Několik námětů na české pohádky mu nabídla i Božena Němcová, on ji ale podpořil ve vydání jejího vlastního literárního zpracování
- Během revolučního roku 1848 se aktivně zapojil do politiky, kromě toho se výrazně orientoval na vztahy s jižními Slovany a překládal z chorvatštiny
- V roce 1850 byl jmenován sekretářem Českého muzea a o rok později archivářem města Prahy
- byl dvakrát ženatý, svou první ženu, Barboru Mečířovou, poznal na studiích v Praze
- po její smrti se oženil s Žofií Mastnou
- zemřel 21. listopadu 1870 v Praze

VÝBĚR Z DÍLA K. J. ERBENA:

Sto prstonárodních pohádek a pověstí slovanských v nářečích původních, Vybrané báje a pověsti národní jiných větví slovanských, Kytice z pověstí národních, Písně národní v Čechách, Prostonárodní české písně a říkadla, České pohádky

CÍLE NÁRODNÍHO OBROZENÍ:

1. zavést češtinu do škol a úřadů
2. podporovat myšlenku slovanské vzájemnosti – Šafařík, Kollár
3. čerpat z ústní lidové slovesnosti – Erben, Němcová, Čelakovský
4. obracet se do historie

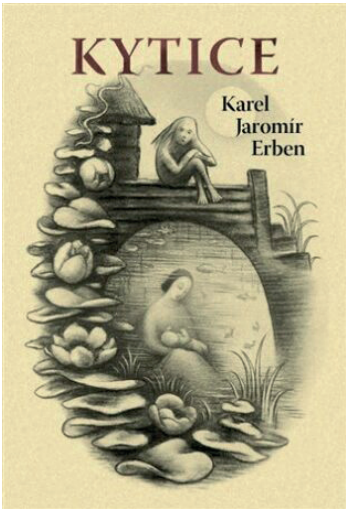
5. zřídit české divadlo a české hry – Thám, Tyl
6. zřídit české noviny – Kramerius, Tyl
7. podporovat činnost drobné vesnické inteligence
8. ustálit jazykovou normu českého jazyka, vytvořit překladové slovníky

ČÁST 2: O KYTICI

- celkem 13 skladeb
- sbírka obsahuje lyrickoepické básně, převážně forma lidových balad, ale i jiné druhy lidové epiky – pohádka (Zlatý kolovrat), pověst (Věštkyňě), legenda (Záhořovo lože)
- básník vychází z lidových tradic, balada Svatební košile se inspiroje německou básní Lenore
- časoprostor básní je neurčitý, místy symbolický

ZÁKLADNÍ MOTIVY BÁSNÍ:

- boj člověka s přírodou a s nadpřirozenými silami
- člověk je bezmocný a prohrává
- konflikty mezi lidmi (neposlušnost, vražda, péče o dítě), zvláště vztah matky a dítěte (motiv mateřské lásky nebo nelásky)
- motiv viny a trestu – trestje příliš vysoký a krutý
- osudovost – jedinec je často nucen volit, ale nevyhne se tragédii

VÍTE, ŽE?

- Erbenovo nejslavnější dílo bylo poprvé vydáno v roce 1853 jako Kytice z pověstí národních od Karla Jaromíra Erbena
- od té doby se tato sbírka stala spolu s Májem Karla Hynka Máchy nejvydávánější českou knihou, s doposud více než sto čtyřiceti vydáními
- v původním vydání z roku 1853 obsahovala Kytice dvanáct balad, ve vydání druhém v roce 1861 byla ještě doplněna o báseň Lilie
- své vskutku životní dílo psal Erben téměř dvacet let
- jako první spatřila v roce 1838 světlo světa báseň Poklad

ÚKOLY:

1. CO JE BALADA?

.....

.....

Eufemismus = zjemnění jazykového výrazu označujícího nepříjemnou nebo drsnou skutečnost - nahrazení výrazu drsného nebo označujícího nepříjemné skutečnosti nebo představy výrazem jemnějším, mírnějším (např. zavřít oči – zemřít)

2. KDE JE V ÚRYVCÍCH Z BALADY SVATEBNÍ KOŠILE POUŽIT EUFEMISMUS?

a) měsíček svítí na cestu	c) počkej jen do dne – není moc
b) již na něm roste trávniček	d) vzkřikla panna zděšeně

3. NAJDĚTE SI TEXT BALADY ZLATÝ KOLOVRAT A ODPOVĚZTE NA OTÁZKY:

Jakou má dívka – pánova milá rodinu?

Kudy pán jede?

Jak dívčina macecha vypadá?

Pročji macecha zabije?

Jak se dívka jmenuje?

Kdo dívku zachrání?

Co se stalo s macechou a její dcerou?

4. JAKÝ DRUH RÝMU JE V BÁSNI VODNÍK POUŽIT?

.....

Na topole nad jezerem seděl vodník pod večerem: „Sviť, měsíčku, sviť, ať mi šije niť.„	Dnes je čtvrtek, zejtra pátek - šiju, šiju si kabátek: „Sviť, měsíčku, sviť, ať mi šije niť.„
Šiju, šiju si botičky do sucha i do vodičky: „Sviť, měsíčku, sviť, ať mi šije niť.„	Zelené šaty, botky rudé, zejtra moje svatba bude: „Sviť, měsíčku, sviť, ať mi šije niť.„

5. PROČ V BALADĚ VODNÍK UTEČE DÍVKA OD MATKY?

.....

.....

6. JAKÝ JE CHARAKTER VODNÍKA?

.....

.....

